

3. оцінка виконаної роботи не з точки зору кінцевого результату, а з точки зору ключового моменту, який підготує учасників до більш ефективного сприйняття та засвоєння наступного матеріалу.

Таким чином, самостійна робота вимагає чіткої організації, планування, системи та визначеного керівництва, що повинно сприяти підвищенню якості навчального процесу в університеті.

Література

1. Козаков В.А. Самостійна робота студентів та її інформаційно-методичне забезпечення / В.А. Козаков. – К.: Вища школа, 1990. – 256 с.

НОВІТНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Сімонок Валентина Петрівна

Національний юридичний університет ім. Ярослава Мудрого

Якісні зміни в загальнополітичній та соціально-економічній стратегії України значною мірою стимулювали підвищений інтерес до вивчення іноземних мов. Проблеми, пов'язані з навчанням іноземними мовами, набувають особливої чинності у зв'язку з участю країни в Болонському процесі, що, насамперед, передбачає опанування кількома іноземними мовами.

Процеси глобалізації та інтеграції в Європейській та світовій спільноті, участь українських фахівців у міжнародних проєктах вимагають реалізувати такі аспекти професійної діяльності, які передбачають володіння іноземною мовою: своєчасне ознайомлення зі

світовими технологіями, відкриттями та тенденціями у науці й техніці, налагодженням контактів із зарубіжними партнерами. Нові вимоги до фахівців стимулюють викладачів вищих навчальних закладів та науковців до пошуку нових підходів та методів викладання дисципліни навіть у немовних ВНЗ України.

Передусім зазначимо, що головною характерною рисою навчання іноземній мові у ВНЗ немовного профілю є його професійна орієнтованість. Вона ґрунтується на врахуванні потреб тих, хто навчається, в опануванні іноземної мови, що диктується характерними особливостями професії або спеціальності, які, в свою чергу, вимагають її вивчення.

Ми цілком згодні з Н. Брігером у тому, що сфера англійської мови для спеціальних цілей складається з наступних компонентів, тісно пов'язаних між собою: знання мови, комунікативні вміння та професійний зміст. Саме тому мета викладача полягає у розвитку мовних знань, що відбивають основи фаху тих, хто навчається, та розвитку комунікативних умінь, притаманних їх професійній діяльності. М.Елліс та К.Джонсон також вважають, що навчання має спиратися на специфічний зміст, який пов'язаний з певною фаховою сферою. Виходячи з того, що спеціаліст певної галузі потребує знання іноземної мови для успішного здійснення своєї інформаційної діяльності у відповідних ситуаціях, що становлять для нього професійний інтерес, увесь процес навчання іноземної мови у спеціальних має бути максимально наближеним до реальної професійної діяльності даного спеціаліста.

Сьогодні визначною тенденцією у викладанні іноземних мов методисти називають, передусім, реалізацію комунікативного підходу. Під комунікацією розуміється процес усного/ письмового спілкування,

суть якого полягає в обміні інформацією та її оцінюванні. Комунікативно-орієнтоване навчання передбачає формування у студентів комунікативної компетенції, яка вважається сформованою, якщо майбутній фахівець використовує іноземну мову, щоб самостійно отримувати і розширювати свої знання і досвід. Серед багатьох методів навчання саме комунікативний метод є таким, що здатний активізувати творчі можливості особистості, які, як твердять психологи, є у кожної людини безмежними, адже ми маємо величезний творчий потенціал. Розкрити ж себе, на нашу думку, можна лише у спілкуванні.

Відносно методів викладання іноземних мов це означає поступове усвідомлення викладачами та методистами переваг інтерактивних методик та технологій викладання, у яких закладено розвиваючий потенціал: здатність розвивати у студентів критичне мислення, збагачувати уяву та почуття, вдосконалювати загальну культуру спілкування та соціальну поведінку загалом.

У процесі реалізації інтерактивного методу на практичних заняттях з іноземної мови необхідно пам'ятати, що його базовим принципом є принцип колективної взаємодії, згідно з яким досягнення студентами комунікативних цілей відбувається через соціально-інтерактивну діяльність: дискусії та обговорення, діалоги та рольові ігри, імітації, імпровізації та дебати. Така діяльність відповідає особисто-орієнтованому підходу до навчання, а також узгоджується з вимогами загальноєвропейських рекомендацій щодо гуманізації та демократизації навчального процесу. Під час такої діяльності забезпечується позитивний вплив колективу на особистість кожного студента, формуються сприятливі взаємовідносини в навчальній групі.

Розвиток творчої, самостійно та пізнавальної діяльності студентів буде успішним, якщо викладач залучатиме їх до активного процесу доведення та обґрунтування їх власної точки зору щодо певної проблеми. Такі заняття перетворюються на діалоги та спільне мислення. Навчальна проблема стає предметом дослідження, вона висувається та розв'язується студентами. Отже, головною метою такого підходу є створення проблемних ситуацій; пізнавальна діяльність студентів при цьому включатиме пошук, аналіз та вирішення різних проблем, що, в свою чергу, вимагає актуалізації їх знань та вмінь.

Аналіз педагогічної та методичної літератури показує, що в сучасній теорії проблемного навчання існує тенденція виділення двох типів проблемних ситуацій: психологічна, пов'язана зі студентами, та педагогічна, що стосуються викладачів. Педагогічні проблемні ситуації створюються викладачами для того, щоб активізувати мислення, зацікавленість студентів та наголосити на важливості проблеми, що обговорюється. Психологічні проблемні ситуації є абсолютно індивідуальними. Проблемні ситуації можуть бути створені на всіх етапах навчального процесу: під час пояснення нового матеріалу, повторення раніше вивченого, контролю знань та вмінь.

На нашу думку, проблемний підхід розвиває творче мислення та стимулює таку діяльність студентів як: обговорення (оскільки дискусія, за Г. Пальмером, це найактивніша форма мислення), слухання інших думок, обґрунтування власної думки, знаходження компромісу з іншим, лаконічне висловлювання, знаходження не одного, а декількох варіантів вирішення проблеми, праця в парах та групах. Студенти навчаються бути толерантними, уважними і дружелюбними. Отож, такий підхід розвиває самостійне творче

мислення студентів, залучає їх до дослідницької роботи, формує співпрацю та взаємодію викладача і студента.

З іншого боку, як свідчить практичний досвід, спільна соціально-інтерактивна діяльність дозволяє кожному студентові максимально проявити свої інтелектуальні та творчі здібності, заохочує самостійність та ініціативність в ухваленні рішень. Отже, інтерактивна діяльність поєднує співробітництво мовленнєвих партнерів та керованість дій студентів з боку викладача, передбачає відмову від стандартних шляхів вирішення комунікативних завдань, забезпечує інтенсивну мовленнєву практику студентів у відносно вільній творчій атмосфері. Інтерактивність у навчанні можна пояснити як здатність до взаємодії, навчання у режимі бесіди, діалогу, полілогу, тобто активного спілкування. На нашу думку, інтерактивним може бути названий метод, завдяки якому той, хто навчається, є не лише учасником (спостерігачем, слухачем), але саме активним творцем процесу навчання.

Аналіз сучасних методичних особистісно орієнтованих підходів до викладання іноземної мови в немовному ВНЗ свідчить про те, що однією з найбільш поширених інноваційних технологій є метод проектів, який розглядають як цілісну педагогічну систему. Основою цієї системи є побудова навчання на творчому засвоєнні знань у процесі самостійної індивідуальної або групової діяльності тих, хто навчається, для виконання значущого завдання, що лежить у межах їх інтересів, з обов'язковою презентацією результату. На думку багатьох авторів проектна технологія навчання якнайбільше відповідає сучасним вимогам, що стоять перед навчанням професійно орієнтованого спілкування іноземною мовою. Вона допомагає подолати прогалину між вивченням мови та користуванням нею.

Метод проектів не являється принципово новим у світовій педагогіці. Він виник ще в 1920-роки в США. Його називали також методом проблем і пов'язувався він з ідеями гуманістичного напрямку в філософії й освіті, розробленим американським філософом Дж. Д'юї. Він запропонував будувати навчання на активній основі, через доцільну діяльність учня, студента на основі його власної зацікавленості.

Як показує практика, у ХХІ ст. технологія проектів передбачає, перш за все, уміння адаптуватись до умов життя людини, які швидко розвиваються. Уміння користуватись методом проектів – показник високої кваліфікації викладача, його прогресивної методики навчання й розвитку студентів.

Згідно з теорією та практикою, метод проектів завжди орієнтований на самостійну діяльність студента – індивідуальну, парну чи групову, яку вони виконують протягом визначеного відрізка часу.

Виконуючи проекти, студенти вчаться самостійно приймати рішення, брати на себе відповідальність за їх реалізацію. Студент стає рівноправним учасником спільної діяльності з викладачем, відповідаючи за свої успіхи, невдачі та недоліки. Він сам аналізує кожен крок свого навчання, визначає свої недоліки, шукає причини виникнення труднощів, знаходить шляхи виправлення помилок. Йому надається право вибору способів діяльності, висунення гіпотез, участь у колективному обговоренні різних поглядів. Вони вчаться працювати в групі, допомагати та підтримувати один одного, шукати інформацію з різних джерел, оформляти матеріал та подавати його, оцінювати свою роботу, порівнювати власний рівень володіння мовою, поєднувати мовні навички та власну фантазію. Проектна робота розвиває вміння планувати, мислити критично.

1. Brieger N. Teaching Business English Handbook. 1997. – 192 p.
2. Ellis M., Johnson Ch. Teaching Business English. – OUP, 1994. – 237 p.

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ТА ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ, ДЛЯ ЯКИХ АНГЛІЙСЬКА Є ДРУГОЮ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ

Сіренко О.П.

Харківський національний медичний університет

Сьогодні однією з тенденцій в освіті є зростаюча кількість університетів, де викладання ведеться англійською мовою. Така тенденція поширення англійської мови у вищій освіті є невід'ємною частиною глобалізації. Не дивлячись на те, що навчання студентів англійською, для яких англійська є другою іноземною мовою, може викликати багато труднощів, воно є дуже важливим, через: 1) академічну інтернаціоналізацію, 2) обмін студентами, 3) доступність матеріалів для викладання та матеріалів досліджень, 4) академічну мобільність викладачів, 5) можливість випускників влаштуватися на роботу; 6) інтегроване навчання мови та змісту. [1], [2]

Навчання студентів з обмеженим володінням англійською мовою може бути непростим завданням. Через те, що студенти, для кого англійська є другою мовою, спілкуються вдома іншою мовою, не всі з них знають значення деяких звичайних англійських слів та словосполучень, і тому викладачам може бути важко спілкуватись з ними. Однак, викладачі мають проявляти більше терпіння та намагатись знаходити кращі шляхи, аби допомогти студентам вдосконалити володіння мовою. Ось деякі ефективні стратегії для навчання студентів, для яких англійська є іноземною.

Розуміти індивідуальні потреби студентів. У групі студентів, для яких англійська мова є другою іноземною, рівень володіння англійською мовою та академічний досвід можуть значно відрізнитись. З метою допомогти студенту покращити його успіхи, викладачі мають вміти визначати рівень володіння мовою та загальний рівень освіти кожного студента. Найкращим способом зробити заняття більш зрозумілими для всіх студентів – це замінити важкі тексти на тексти, мову яких було б легше сприймати. Вони не мають містити занадто спрощену лексику, адже деякі студенти можуть сприйняти це, як образу. Дуже важливим для студентів-іноземців є встановлення більш-менш особистих відносин з кожним студентом та його родиною. Прості дії, як, наприклад, правильна вимова імен студентів та проява зацікавленості в їхній культурі, сприятимуть кращому навчанню студентів.

Переконання, що студенти розуміють, що відбувається на занятті. Деякі студенти, для яких англійська є другою іноземною мовою, не мають достатніх знань з англійської мови, щоб розуміти інструкції викладачів. Одним словом, вони не розуміють, що відбувається на заняттях. Викладачі мають заохочувати студентів просити, щоб їм роз'яснювали, у разі якщо вони не розуміють певних інструкцій. Впродовж заняття вони мають підказувати студентам, які аспекти є найважливішими, та відводити більше часу для запитань. У кінці заняття попросіть студентів записати все, що вони вивчили, а також ті аспекти, на які слід ще раз звернути увагу. Потім вони зможуть скористатися цією інформацією на початку наступного заняття.

Допомагайте студентам розмовляти англійською більш зрозуміло. Викладачам, які навчають студентів, для яких англійська є